

Årsmelding

for styreåret
2020–2021

HIFO

Den norske historiske forening

Innhold

DEL I: ORGANISASJON	2
Styret	2
Styrets vurdering av virksomheten	3
Medlemsoversikt	4
Lokallag	5
Sekretariat og daglig drift	5
HIFOs økonomi	6
Aktuelle saker for styreåret 2020–2021	8
DEL II: ORIENTERINGER OM HIFOs VIRKSOMHET	10
HIFOs arrangementer	10
Publikasjoner	10
Scandinavian Journal of History	12
HIFOs stipender og priser	12
Nordisk samarbeid	14
Internasjonalt arbeid	14
HIFOs deltakelse i andre organer	15
DEL III: ARBEID RETTET MOT SKOLE OG LÆRERE I HISTORIE	16

DEL I: ORGANISASJON

Styret

Styret har fra årsmøtet 4. juni 2020 til årsmøtet 3. september 2021 hatt følgende sammensetning:

Arbeidsutvalg

Leder: Thomas V.H. Hagen, Kristiansand (2020–2021)

Nestleder: Harald Rinde, Kristiansand (2019–2021)

Kasserer: Trond Bjerås, Kristiansand (2019–2021)

Ruth Hemstad, Oslo (2020–2022)

Redaktør *Historikeren*: Even Næss Bergseng, Oslo (2020–2022)

Styremedlemmer

Eirinn Larsen, Oslo (2020–2022)

Skolekontakt: Karsten Korbøl, Oslo (2020–2022)

Synne Corell, Oslo (2019–2021)

Varamedlemmer

Miriam Tveit, Bodø (2020–2022)

Per Kristian Sebak, Bergen (2019–2021)

Skole-HIFO: Andreas Bagås Lien, Oslo (2020–2022)

Monika Praczyk, Kristiansand (2020–2022)

Styremøter

Styret har hatt fem styremøter i løpet av styreåret, og varamedlemmer har vært oppfordret til å møte. På grunn av den pågående covid-19-situasjonen har samtlige styremøter blitt avholdt digitalt. Dette har fungert bra.

Det konstituerende styremøtet ble avholdt 18. juni 2020. De øvrige styremøtene ble avholdt 2. september 2020, 30. oktober 2020 i forbindelse med det digitale lokallagsseminaret, 16. februar 2021 og 22. april 2021. Det planlegges også for et styremøte i juni. Det neste konstituerende styremøtet planlegges å bli avholdt i Tromsø 3. september 2021.

Mellom styresamlingene har arbeidsutvalget hatt jevnlig kontakt og stort sett månedlige møter for å følge opp løpende saker. Styremedlemmene og arbeidsutvalget har dessuten hatt kontakt via epost. Innad i styret har ansvar og arbeidsoppgaver blitt bredt fordelt. Dette har gitt gode resultater også i år.

Valgkomité for 2020–2021

Ola Teige (Volda), Marthe Hommerstad (Oslo) og Lena Ingilæ Landsem (Tromsø).

Revisorer

Arne Solli (2020–2022) og Kristian Hunskaar (2019–2021).

Styrets vurdering av virksomheten

Styreåret 2020–2021 har vært preget av organisasjonsutvikling, gjennomføring av medlemsundersøkelse, vervekampanje, gjennomgang av vedtektene og arbeid med kommunikasjonsstrategi, herunder utvikling av nettsiden og bedre samordning av ulike informasjonskanaler.

Styret har engasjert seg i arbeidet med Fullføringsreformen. Dette har vi fått gode tilbakemeldinger på, særlig fra medlemmer som arbeider i skolen og fra medlemmer som jobber med lærerutdanning.

HIFO har et godt samarbeid med Kulturvernforbundet, både som samarbeidspartner i saker og som arena for samarbeid med tilgrensende foreninger i den frivillige kulturvernsektoren. Styreleder har deltatt jevnlig i generalsekretærmøtene i regi av Kulturvernforbundet det siste året. HIFO-styremedlem Synne Corell er nestleder i Kulturvernforbundets styre.

For historikerne er Arkivverket en spesielt viktig institusjon. Utviklingen der påvirker mulighetene for vår fagutøvelse, og har samtidig stor betydning for samfunnet. For HIFO er det viktig å kommunisere våre medlemmers behov og interesser overfor Arkivverket. Det som særlig opptar våre medlemmer, er bekymring knyttet til nedbyggingen av arkiv- og historiefaglig kompetanse i Arkivverket, i kombinasjon med svekking av lesesalstilbudet og redusert tilgang til – og veiledning på – fysisk arkivmateriale. En del eldre medlemmer opplever digitalt utenforskap. Samtidig er digitalisering av arkivmateriale til stor nytte for historikere flest. Som et tiltak for å stimulere til samarbeid og god kommunikasjon med Arkivverket, har vi i 2021 hatt kvartalsvise kontaktmøter, i tillegg til et månedlig uformelt møte. Dette ser vi som meget positivt, og noe vi ønsker å fortsette med.

HIFOs økonomiske situasjon er per i dag solid. Pandemien har ført til et generelt lavere aktivitetsnivå og dermed reduserte reiseutgifter. Budsjett for 2022 vil likevel i hovedsak videreføre utgifter og inntekter på samme nivå som 2020–2021.

Medlemsmassen er stabil (se nedenfor om medlemsutvikling). Vervekampanjen har ført til i overkant av 50 nye medlemmer.

Styrets vurdering er at HIFO er en veletablert og veldrevet organisasjon. For å kunne tilby god støtte og relevant informasjon til lokallagene og medlemmene, har det vært nødvendig å styrke sekretariatet, planlegge for utvikling av nettsiden og sikre redaksjonsarbeidet i *Historikeren*.

HIFO er en frivillig organisasjon. God informasjonsflyt til medlemmer og lokallag, og synlighet av HIFOs arbeid internt og eksternt, ses som avgjørende for å kunne holde på ildsjelene i lokallagene og i styret, som vi er helt avhengige av.

Medlemsoversikt

Medlemsutvikling – oversikt siste ti år

År	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ordinære medlemmer	706	715	659	669	641	651	680	689	691	682	696
Studentmedlemskap	78	80	61	51	64	73	82	73	60	11	23
Familiemedlemskap	20	21	20	19	14	13	15	14	14	14	14
Subsidiert medlemskap	84	41	16	18	63	30	29	8	14	5	12
Livsvarige medlemmer	14	14	13	13	13	13	12	10	10	10	9
Totalt kontingenter	804	816	740	739	719	737	777	776	765	707	733
Totalt medlemskap	902	871	769	770	795	780	818	794	789	722	754

Medlemstallet har holdt seg relativt stabilt de siste årene etter en vesentlig nedgang i 2013. I enkelte kategorier svinger medlemskapene en del, som for eksempel studentmedlemskap og subsidierte medlemskap. Den sistnevnte kategorien viser til en ordning hvor nyuteksaminerte masterkandidater får gratis medlemskap i HIFO resten av inneværende år eller året etter. Studentmedlemskap har sunket kraftig, men dette skyldes i hovedsak en opprydning i kategorien. Antall medlemmer i begge disse kategoriene avhenger av at det promoteres. Det bør prioriteres å reklamere mer for denne ordningen slik at man kan rekruttere nye medlemmer. Ordinære medlemmer er en stabil gruppe, der vi ser en liten positiv utvikling de siste årene. Familiemedlemskapene er en liten kategori som ikke gir store utslag på det totale medlemstallet, og den har holdt seg relativt stabil de siste årene.

Medlemsutvikling det siste året

Vi ser en liten, men positiv utvikling i de fleste kategorier i år. Antall ordinære medlemmer og studentmedlemmer har økt, og det samme gjelder subsidierte medlemskap. Styret er oppmerksomt på at vi må arbeide aktivt for å opprettholde og gjerne øke medlemsnivået for å befeste HIFOs posisjon. Dette er en prioritert oppgave for sekretariatet, som også har aktivt arbeidet med en vervekampanje dette styreåret. Det fulle resultatet etter denne vervekampanjen vil ikke være synlig før neste års medlemstall er klare.

Se mer om vervekampanjen nedenfor.

Subsidiert medlemskap

I samarbeid med Universitetsforlaget innførte HIFO høsten 2007 en ordning med ett års subsidiert (gratis) medlemskap i HIFO for nylig uteksaminerte mastergradsstudenter. Dette omfattet den gang også abonnement på *Historisk tidsskrift* i tillegg til medlemsbladet.

Medlemskategorien har vært svært varierende, men ordningen har vist seg vellykket for rekruttering av nye medlemmer.

HIFO viderefører ordningen med gratis medlemskap, inkludert abonnement på *Historikeren*.

Lokallag

HIFO har ti lokallag over hele landet: Agder, Bergen, Bodø, Nord-Vestlandet, Rogaland, Sogn og Fjordane, Trøndelag, Tromsø, Vestfold og Østlandet.

Årsmeldingene for de enkelte lokallagene er publisert på hifo.no, og er vedlagt sakspapirene til årsmøtet.

Lokallagene arrangerer ekskursjoner, foredrag, seminarer og workshops og står slik for verdifull historiefremføring i de ulike regionene. Arrangementene er ofte i samarbeid med andre lokale aktører. Lokallagsaktiviteten er særlig viktig for historikere som er bosatt utenfor de største byene. For denne gruppen bidrar HIFO-arbeidet til å styrke fagidentiteten og knytte den lokale historieaktiviteten opp mot et nasjonalt historikerfelleskap. Aktivitetsnivået i de ulike lokallagene er varierende. Flere av lokallagene har valgt å samarbeide med andre aktører og henvende seg til nye grupper (eksempelvis studenter) for å nå bredere ut, og det viser seg at dette er fruktbart.

Lokallagene har i likhet med alle andre vært preget av pandemien det siste styreåret. HIFO har derfor tilbudt økonomisk støtte til digitale formidlingstiltak. To lokallag har til nå benyttet seg av dette.

Åtte lokallag har søkt om og fått overført 5000 kroner i årlig lokallagsstøtte for 2020.

Sekretariat og daglig drift

Fra 2019 har HIFOs arbeidsutvalg (AU) og sekretariat hatt sin base ved Universitetet i Agder. Det ble inngått avtale om arbeidsplass for sekretariatet mellom HIFO og Fakultet for humaniora og pedagogikk. Arbeidsplassen inngår i et felleskontor. Institutt for religion, filosofi og historie bekoster alle indirekte kostnader. Avtalen varer fram til 1. august 2021, med mulighet for årlige forlengelser i inntil fire år.

To sekretærer er tilsatt for å ta seg av løpende oppgaver. Ragnhild Bie Nielsen har vært ansatt siden 2019 og innehar stillingen som organisasjonssekretær, og har ansvaret for den generelle kontordriften og medlemskontakt. Peder Aasland ble tilsatt i 2020 som økonomisekretær, og har ansvaret for økonomien.

Styreleder og sekretærene har hatt ansvar for HIFOs daglige drift. Organisasjonssekretæren har deltatt i styresamlingene. Begge sekretærene fortsetter i HIFO ett år til, noe som er viktig for å sikre kontinuitet i daglig drift av foreningen.

Medlemsinformasjon på epost og digitalt

De senere år har HIFO-styret og sekretærene arbeidet for at alle medlemmer i organisasjonen skal være registrert med oppdatert epostadresse i medlemsregisteret. Dreiningen mot å publisere informasjon digitalt, gjør at organisasjonen kan frigjøre ressurser som tidligere har vært benyttet til utsendelse av brev. Gjennom epostlisten HIFO-net har det blitt formidlet arrangementer, oppdrag og stillingsutlysninger.

HIFO har ønsket å prioritere kommunikasjonen på nettside og Facebook. Det postes hovedsakelig innlegg som vedrører HIFO, men det er ønskelig med mer aktivitet. Fra og med 2018 har *Historisk tidsskrift* blitt publisert med *Open Access*, og det har vært et ønske at informasjon om publisering skulle gjøres både på epost, nettside og Facebook. *Historisk tidsskrift* har en egen Facebook-side, hvor redaktør og redaksjonssekretær har ansvaret.

Norske historiedager har en egen Facebook-side, som administreres av den komiteen som til enhver tid har et arrangement under planlegging.

Det har vært et behov for å oppdatere HIFOs nettsider, og dette har vært en prioritert arbeidsoppgave for styret det siste året. Les mer om den nye nettsiden nedenfor.

Følg oss her:

<https://www.facebook.com/dennorskehistoriskeforening/>

<https://www.facebook.com/historiedagene/>

<https://www.facebook.com/Historisk-tidsskrift-453105635090954/>

<http://hifo.no/>

Arkiv

Den norske historiske forenings arkiv for perioden 1870–1944 er overført til Riksarkivet (RA/PA0274). Arkivet fra 1980-tallet har HIFO selv ansvar for, og befinner seg nå dels på Universitetet i Agder og dels på Lokalhistorisk Arkiv i Bergen. Det er behov for å gjennomgå arkivet på nytt og det vil bli gjort i 2021. Arkivmaterialet stammer i hovedsak fra de historiefaglige miljøene i Oslo og Bergen. Eldre årganger av Historisk tidsskrift (HT) er digitalisert og tilgjengelig på nb.no.

HIFOs økonomi

Skrevet før revisormelding.

Regnskapet for 2020 er gjort opp med et overskudd på 5 859 kroner. HIFO hadde budsjettet med et overskudd på 28 500 kroner, noe som kan anses som akseptabelt. Det er en kombinasjon av unormalt lave resultatførte inntekter og lavere utgifter som gjør resultatet grønt. Historiedagenes, skoleseksjonens og lokallagenes økonomi er ikke inkludert i HIFOs hovedregnskap.

De totale inntektene ble 438 644 kroner i 2020, rundt 140 000 kroner under budsjettet inntekt. Kontingentene utgjør den mest sentrale inntektsposten. Den unormalt lave inntekten er en kombinasjon av flere faktorer. Det var en del utestående kundefordringer som skal kreditnotas nå i 2021. I fremtiden gjelder det å være hyppigere på purrerunder. Vipps og eFaktura løsningen som ble lansert har ikke hatt den ønskelige effekten. Det må imidlertid tas i betraktning at det i 2019 var unormalt høy medlemsinntekt. Det var en del utestående kundefordringer som ikke var trukket vekk fra resultatet. Sannsynligvis vil medlemsinntekten bli høyere i år og fremover. Det var mindre aktivitet blant våre annonsører i 2020, som da gjenspeiler seg i lavere resultat på annonsepостeringen. HIFO fikk som vanlig royalties for eierskapet i *Scandinavian Journal of History*, disse endte opp med mer enn det dobbelte av budsjettet. Inntektsposten «Andre inntekter» knyttes i stor grad til momskompensasjon fra Lotteri- og stiftelsestilsynet. Organisasjonen mottok i 2019 55 000 kroner i støtte fra universiteter og høyskoler, som var 5 000 kroner over budsjettet nivå. Fagmiljøene som støttet HIFO i 2020 var historieinstituttene ved Universitetet i Oslo (UiO), Universitetet i Tromsø (UiT), Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU), Universitetet i Agder (UiA), Høgskulen i Volda og Handelshøyskolen BI.

Utdelingen fra Stiftelsen Fritt ord er i henhold til fjorårets økonomimelding.

Utgiftene for 2020 ble 432 786 kroner, rundt 120 000 kroner under budsjett. De to største utgiftspostene var utgifter knyttet til utgivelse av *Historikeren*, som er en prioritert oppgave for organisasjonen. Utgifter til styremøter og lokallagsseminar ble veldig mye lavere enn normalt grunnet pandemien. «Diverse kontor»-posten er høyere enn budsjettert grunnet litt annerledes føring, derav lav utgiftspostering på årsmøteposten. Vervekampanje er også inkludert i administrasjonskostnader/diverse kontor.

I 2020 mottok disse sju lokallagene ordinære overføringer: HIFO Rogaland, HIFO Agder, HIFO Sogn og Fjordane, HIFO Østlandet, HIFO Bodø, HIFO Bergen og HIFO Tromsø. HIFO Agder søkte om ekstraordinær arrangementsstøtte i forbindelse med støtte til digitalt formidlingstiltak. De internasjonale kontingentene, herunder nordisk samarbeid, havnet litt under budsjett. Lønnsutgifter til sekretær havnet nesten på budsjett, det ble gjennomført bytte av økonomisekretær i midten av året.

HIFO har de siste årene hatt en svak økning i antall ordinære medlemmer.

Budsjettet for 2022 viderefører faste utgifter og inntekter på nivå omtrent med 2020, men noe lavere medlemsinntekt grunnet resultatet i 2020.

Aktuelle saker for styreåret 2020–2021

Medlemsundersøkelsen 2020

En stor medlemsundersøkelse ble gjennomført høsten 2020. 310 medlemmer besvarte undersøkelsen. 25 prosent av respondentene var under 40 år, og hver tredje respondent over 60 år. Av de som deltok var 38 prosent kvinner og 62 prosent menn. En tredel hadde PhD, dr. philos. eller dr.art., 56 prosent hadde hovedfag eller master, og 5 prosent hadde bachelor. 8 prosent av respondentene arbeider i skolen, hvorav flest i videregående; 37 prosent jobber i UH-sektoren og 17 prosent i ABM-sektoren. 20 prosent er pensjonister.

Hva svarte lærerne? De ønsker økt engasjement for historiefaget i norsk skole, mer formidling av relevant fagstoff og mer informasjon om pågående forskning. Flere ønsker seg mer historiedidaktisk stoff i medlemsbladet, i HT og som sesjoner på historiedagene. De vil ha faglig påfyll, f.eks. gjennom kurs eller seminarer initiert av HIFO. Mange peker på at HIFO bør være mer synlig i skolen. Ett av forslagene gikk ut på at HIFO kunne arrangere en konkurranse om beste undervisningsopplegg.

Ett av spørsmålene i undersøkelsen gikk på hva slags saker medlemmene ønsker at HIFO skal uttale seg om. Her var det to saker som skilte seg klart ut: historiefagets plass i skolen og endringene i arkivsektoren. Andre temaer som ble trukket fram var historikers og forskeres arbeidsvilkår, historikerne i samfunnet, utdanningspolitikk og synliggjøring av historiefaget i seg selv. Det kan bemerkes at medlemmenes ønsker går i ulike og til dels motsatte retninger. Noen medlemmer ønsker tydelig profilering i aktuelle saker om f.eks. rasisme, statuer og monumenter, medienes historiebruk og historiemisbruk, mens andre advarer mot nettopp dette. Mer generelt er det stor enighet om at HIFO bør være en tydelig stemme i debatter om fagpolitiske saker der historiefaglige synspunkter er relevante, og særlig når det gjelder offentlige høringer.

Et tydelig trekk i undersøkelsen er at tilhørighet til et fellesskap understrekes som en viktig grunn til å være HIFO-medlem. Dette oppgis svært ofte av medlemmer som arbeider utenfor UH-sektoren. Relevant informasjon oppgis hyppigst på spørsmålet om hva man hadde gått glipp av dersom man ikke var medlem. Et annet inntrykk er at HIFO nok for mange medlemmer ikke framstår som veldig tydelig. Her ligger et stort potensial. Undersøkelsen viser også at de aller fleste medlemmene leser og setter pris på medlemsbladet vårt, *Historikeren*.

Styret har gjennomgått resultatene nøye, og har lagt det til grunn for mye av arbeidet med vervekampanjen og utvikling av nettsiden.

Kommunikasjonsstrategi og ny nettside

Styret nedsatte høsten 2020 en arbeidsgruppe for å utvikle en kommunikasjonsstrategi for HIFO. Gruppen består av Synne Corell, Eirinn Larsen, Thomas V. H. Hagen og Even Næss Bergseng. Gruppen hadde ett møte i oktober, da supplert av Karsten Korbøl. Resultatene fra medlemsundersøkelsen dannet utgangspunkt for en diskusjon av HIFOs nåværende og mulige plattformer for kommunikasjon: medlemsbladet *Historikeren*, e-postlista, *Historisk tidsskrift*, HIFOs egne nettsider og sosiale medier.

Oppgradering av HIFOs nettsider pekte seg ut som et nødvendig sted å begynne, og dette arbeidet drives videre av en egen arbeidsgruppe, der også organisasjonssekretæren deltar.

Våren 2021 kontaktet gruppa de tre firmaene Aptum (Kristiansand), Feed (Oslo) og Netlab (Kristiansand) og mottok skriftlige tilbud fra dem. Basert på en helhetsvurdering anbefalte

arbeidsgruppa at styret skulle velge Feed som samarbeidspartner. De formidlet oppdraget til en av sine fast tilknyttede frilansere, Daniel Jackson, som både er innholdsrådgiver, -utvikler og -designer. Oppgraderingen vil i hovedsak skje i august–september 2021.

Revisjon av vedtektene

I tråd med styrets arbeidsplan, vedtatt på årsmøtet 4. juni 2020, har styret foretatt en gjennomgang av vedtektene. Et styreoppnevnt utvalg laget høsten 2020 et utkast til reviderte vedtekter, som ble diskutert under det årlige styre- og lokallagsseminaret 30. oktober og i flere styremøter. Styrets forslag til endringer i vedtektene fremmes som egen sak for årsmøtet 2021.

Vervekampanje 2020/21

HIFO lanserte en vervekampanje høsten 2020, som fortsatte ut styreåret. De viktigste tiltakene har vært:

- Sponsing av 1000 kroner av konferanseavgiften til Norske historiedager for masterstudenter som er medlemmer i HIFO
- Nytt elektronisk innmeldingsskjema med egen rubrikk «Vervet av»
- Trekning av ett års gratis medlemskap for en av ververne, samt trekning av øvrige vervepremier
- Gjennomføring av spørreundersøkelse blant medlemmer
- Produksjon og publisering av promoteringsvideoer på HIFOs Facebook-side
- Produksjon av fysisk flyveblad om HIFO og medlemsfordeler som har blitt utdelt til samtlige lokallag
- Annonsering i *Historikeren*
- Nye nettsider som skal gjøre det enklere for nåværende og potensielle medlemmer å finne informasjon om HIFO og melde seg inn

Per 9. mai 2021 er det 16 individuelle medlemmer som har vervet nye medlemmer til HIFO, og vi har fått 56 nye medlemmer. Styret og sekretariatet vil fortsette å prioritere arbeidet med rekruttering selv om vervekampanjen ved avholdelse av årsmøtet er ferdig.

Fullføringsreformen

Etter at Meld. St. 21 (2020-2021) *Fullføringsreformen – med åpne dører til verden og fremtiden* ble lagt fram før påske, postet HIFO først et åpent brev til kunnskapsministeren. Dette ble delt i sosiale medier og fra nettsiden vårt 7. april 2021: <http://hifo.no/uncategorized/en-framtid-uten-fortid/>. Innlegget ble også publisert i Utdanningsnytt 12. april: <https://www.utdanningsnytt.no/guri-melby-historie-videregaende-skole/samfunnet-trenger-historie/280518>.

Det åpne brevet ble ettersendt som ordinær post til Kunnskapsministeren, Kulturdepartementet og Familie- og kulturkomiteen 22. april. HIFO-styret deltok i videokonferansehøringen i Stortinget 26. april, basert på et skriftlig høringsinnspill. HIFO mottok svar fra Kunnskapsdepartementet 1. juni. Her vises det til at Regjeringen har foreslått en «bred og inkluderende» utredning av fag- og timefordelingen i videregående opplæring, og at det først etter at denne er ferdig vil være klart «hvilke fag som skal være fellesfag og hvilke fag som skal være valgfrie programfag».

DEL II: ORIENTERINGER OM HIFOs VIRKSOMHET

HIFOs arrangementer

Norske historiedager

En av HIFOs viktigste oppgaver er å ta ansvar for at Norske historiedager arrangeres. Fra og med 2009 har styret i HIFO besluttet at Norske historiedager skal være normalbetegnelsen for HIFOs årlige nasjonale konferanse for faghistorikere.

Norske historiedager 2020 (avlyst)

Norske historiedager 2020 skulle gått av stabelen i Tromsø 4.–6. juni, med HIFO Tromsø og fagmiljøet på Universitetet i Tromsø (UiT) som vertskap og lokal arrangør. På grunn av pandemien ble det besluttet å utsette arrangementet til 2021. Som et plaster på såret ble det arrangert et digitalt panel med tema «Pandemiske grenseopp ganger» 4. juni 2020. Årsmøtet for 2020 ble avholdt digitalt ved samme anledning.

Norske historiedager 2021

Norske historiedager 2021 arrangeres i Tromsø 3.–5. september. Tema: «Grenser».

<https://site.uit.no/norskehistoriedager2020/>

Norske historiedager 2022

Arrangementet som var planlagt i Bergen i 2021, er flyttet til 2022. HIFO Bergen og fagmiljøet på Universitetet i Bergen er vertskap.

Styre- og lokallagsseminaret 2020

Det årlige styre- og lokallagsseminaret er en viktig møteplass for organisasjonen. Høsten 2020 skulle seminaret ha vært gjennomført i Bodø. Det ble lagt opp til et todelt program: en faglig del med samisk mangfold som hovedtema, i samarbeid med HIFO Bodø og Nord universitet, og en organisatorisk del med vekt på kommunikasjonsstrategi og arbeid med revisjon av vedtektene. Da dette ikke lot seg gjennomføre fysisk på grunn av pandemien, ble det isteden gjennomført en digital halvdagssesjon.

Publikasjoner

Historikeren

Historikerens redaksjon har i perioden hatt base i Oslo, med enkelte redaksjonsmedlemmer i Trondheim og i Bø. Som følge av smittevernstiltak har bare ett møte vært fysisk, resten digitale (Zoom). Den digitale møteformen har fungert godt, og redaksjonen kommer i hovedsak til holde fram med zoom-møter i perioden som kommer.

Redaksjonen tiltrådte etter årsmøtet 2020. Martin Auke og Nora Birkeland ble med over fra den gamle redaksjonen, mens Jon Emil Halvorsen og Eli Morken Farstad (Bø) kom med sommeren 2020. Vinteren 2021 ble Oda Karin Brunsell Harsvik og Maria Antonie Sæther (Trondheim) med. Kjartan Hverven var med en periode høsten 2020. Redaksjonen har også et nettverk av mer eller mindre faste HIFO-tilknyttede skribenter over hele Norge. Even Næss Bergseng har vært redaktør.

Redaksjonen har fulgt opp grunnlaget som er blitt lagt for *Historikeren* fra tidligere redaksjoner, og har satset videre på faglig stoff som speiler aktuelle problemstillinger for foreningens medlemmer.

Som internt meldingsblad gir *Historikeren* medlemmene mulighet til å følge faglige og fagpolitiske diskusjoner som utspiller seg i nasjonale og internasjonale historikerkonferanser der HIFO er representert.

Sakene sorteres under ulike spalter som mer eller mindre er faste: «Aktuelt» (generelt aktualitetsstoff for historikere), «HIFO-nytt» (organisasjonsstoff, sentralt), «Lokallag» (organisasjonsstoff, lokalt), «HIFO skole» (nytt fra skoleseksjonen), «Seniors perspektiv» (intervju med en erfaren historiker), «Reisebrevet» (jf. HIFOs reisestipend), «Debatt» og «Fotospalten» (samarbeid med blant annet Nasjonalbibliotekets Arthur Tennøe).

Vanligvis dekker redaksjonen Norske historiedager, lokallagseminar samt de nordiske historiekonferansene, med god hjelp av lokale frivillige skribenter. Men i denne perioden har de fleste slike arrangementer blitt avlyst, utsatt eller avholdt digitalt. Det har også vært færre saker enn vanlig fra HIFOs lokallag på grunn av pandemien.

I denne perioden har *Historikeren* satset mer på lærerrelatert stoff, blant annet ved opprettelsen av en fast intervju-spalte, hvor en historielærer presenteres, og en ressurs-spalte, som tar for seg historieundervisningsrelevant materiale. Disse, samt andre lærerrelaterte saker, er blitt plassert under den nye vignetten «Historielæreren». Redaksjonen har også hatt flere saker som har tatt for seg pandemiens innvirkning på undervisningen, både i skolen i høyskole-/universitetssektoren.

Redaksjonen opplever et jevnt tilsig av artikler fra medlemmene og mange av dem er brukbare, både med tanke på kvalitet og vinkling. *Historikeren* har allikevel ikke anledning til å trykke alt som kommer inn.

De som mottar HIFOs reisestipend skal i utgangspunktet skrive en reiserapport som kan trykkes i *Historikeren*. I denne perioden har vi mottatt tre reiserapporter.

Redaksjonen har hatt flere møter per nummer, og har ellers arbeidet på epost og i en felles Google Drive-mappe. Medlemmene av redaksjonen jobber til daglig med historie i ulike stillinger, for tiden i skole, akademia, museumssektoren og administrasjon, noe som forhåpentligvis har bidratt til å skape bredde og variasjon i bladet. Det er en generell målsetning å rekruttere redaksjonsmedlemmer bredt, slik at redaksjonen speiler hele spekteret av medlemsmassen.

Historisk tidsskrift (HT)

HIFO er eier av fagtidsskriftet *Historisk tidsskrift*. HT ble fra og med utgave nr. 1/2018, publisert med åpen tilgang (*Open Access*), i tråd med intensjonene om åpen publisering av forskning i Plan S. Fra utgave nr. 1/2020 ble ikke lenger tidsskriftet utgitt i papirformat, kun digitalt. Statistikk fra Idunn viser at antall visninger har økt betraktelig, særlig de siste tre årene, og det har vært en sterk økning av fulltekstvisninger (64 204 i 2020). HT er inkludert i innkjøpsordningen for norske åpne tidsskrifter innen humaniora og samfunnsvitenskap, som ble innført som en prøveordning i 2018. Etter en ny søknadsrunde i 2020, fikk HT videreført støtte for en ny treårsperiode 2021–23. Kriteriene tidsskriftene ble vurdert etter, var: vitenskapelig kvalitet; viktighet innen fagfeltet; andel artikler på norsk (et krav som ble skjerpet etter evalueringen i 2020); andel artikler skrevet av forskere med norsk institusjonstilknytning; rolle som faglig offentlighetsarena og strategisk viktighet innen human-feltet. Finansieringsmodellen som vi nå har er en konsortiemodell hvor publisering i HT ikke vil medføre en forfatteravgift, men finansieres fra Unit og forskningsinstitusjonene, med departementet som garantist.

Fra 1. januar 2019 er redaksjonen tilknyttet Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap (AHKR) ved Universitet i Bergen. Hovedredaktør er Frode Ulvund og medredaktører er Dunja Blazevic, Sissel Rosland og Jo Rune Ugulen. Redaksjonssekretær er Thomas Ewen Daltveit Slettebø.

HIFO er representert i redaksjonsrådet ved Ruth Hemstad. I og med omlegging til kun digitale utgaver, er sosiale medier blitt viktigere som kanal for å informere om nye utgaver. På HTs egen Facebook-side (med 1101 følgere per 1.1.21) presenteres hver utgave og hver enkelt artikkel. I tillegg formidles nye utgaver via HIFO og forlaget. Manustilgangen er tilfredsstillende, og litt bedre enn de siste årene, kvinneandelen har økt noe (til 25 %), men er fortsatt langt fra tilfredsstillende, og redaksjonen arbeider aktivt for å øke antall bidrag, særlig fra kvinner. HT tar også imot manus på engelsk fra bidragsytere som ikke har norsk som morsmål, og er åpne for forslag om temanumre.

Scandinavian Journal of History

Tidsskriftet *Scandinavian Journal of History* (SJH) eies av de nordiske historikerforeningene i fellesskap. Tidsskriftet utkommer med fem utgaver i året. Fredrik Thue ble oppnevnt av HIFOs styre som ny norsk redaktør fra høsten 2015. Fra 1.1.2019 er Thue og Teemu Ryymin hovedredaktører (Editors-in-chief). De øvrige redaksjonsmedlemmene er Heidi Vad Jønsson (Danmark), Kirsi Salonen (Finland), Mart Kuldkepp (Sverige) og Ragnheiður Kristjánsdóttir (Island). (Fra 1.1.2022 går Kirsi Salonen inn som medredaktør sammen med Fredrik Thue istedenfor Teemu Ryymin). Tidsskriftet har fra og med 2017 blitt hevet til nivå 2-status i det nasjonale systemet for vitenskapelig rapportering. Både HIFO og Nasjonalt fagorgan for historie har vært aktive pådrivere for å få til denne nivåhevingen.

En avtale med utgiver Taylor & Francis, fremforhandlet av Unit på vegne av norske forskningsinstitusjoner i 2019, sikrer at forskere tilknyttet deltakende institusjoner kan publisere sine forskningsartikler åpent uten ekstra kostnad, og at det fortsatt er full lesetilgang ved forskningsinstitusjonene.

Med hensyn til bidragsytere er fortsatt den største gruppen svenske og finske, men også en del danske forfattere, mens det er relativt få norske bidragsytere. Det har de siste årene vært et økt antall nedlastninger av tidsskriftet, og det største markedet er, utover Norden og Storbritannia, USA og Canada. Som deleiere av tidsskriftet mottar HIFO årlig utbetaling av royalties fra forlaget Taylor & Francis (se under økonomi). Tidsskriftet er åpne for forslag om temanumre.

HIFOs stipender og priser

Ettersom det ikke ble arrangert Norske historiedager i 2020, ble HIFOs priser utdelt ved et enkelt digitalt arrangement som ble delt fra HIFOs Facebook-side. Priskomiteene hadde på forhånd spilt inn en video med juryens begrunnelse. Oversikt over HIFOs priser og tidligere vinnere fins her:

<http://hifo.no/priser-og-stipender/>

Sverre Steen-prisen

HIFO deler hvert år ut Sverre Steen-prisen. Prisen skal primært tildeles én eller flere personer som i løpet av foregående år har utmerket seg ved ypperlig formidling av historie på høyt faglig nivå, men kan også tildeles for en persons samlede formidlingsvirksomhet.

Sverre Steen-prisen for 2020 ble tildelt Erling Sandmo *post mortem* fordi han gjennom årrekke har markert seg som en førsteklasses representant for faget i offentligheten, ved å kombinere en høy

teoretisk og metodisk refleksjon med en levende og inspirerende formidlingskunst, både i skriftlig og muntlig form.

Priskomiteen har bestått av Kristin Øye Gjerde (Norsk Oljemuseum), Christine Myrvang (Handelshøyskolen BI) og Jonas Bals (historiker og rådgiver, LO). For juryens begrunnelse, se hifo.no.

HT-prisen

Prisen ble opprettet høsten 2009 og skal gå til det mest nyskapende bidraget til *Historisk tidsskrift* (HT) i løpet av kalenderåret. HIFO vil med dette bidra til å synliggjøre HT som den fremste norske publiseringskanalen for faghistorikere, samt stimulere historikere i Norge til å skrive nyskapende, substansielle og gjennomarbeidede bidrag til tidsskriftet.

HT-prisen for årgangen 2019 ble tildelt Terje Finstad for artikkelen «Melk, mastitt og mirakelmedisin – Antibiotikaens inntog i norsk melkeproduksjon» i *Historisk tidsskrift* nr. 3/2019. Juryen for 2019-årgangen besto av Marianne Neerland Soleim (UiT – Norges arktiske universitet), Marie Smith-Solbakken (Universitetet i Stavanger) og Pål Berg Svenungsen (Høgskulen på Vestlandet). For juryens begrunnelse, se hifo.no.

Fritt Ord-stipend

Siden 1994 har HIFO stimulert nyeksaminerte hovedfags-/mastergradskandidater i historie med tildeling av et årlig publiseringsstipend. Ordningen har siden 1999 vært finansiert av Institusjonen Fritt Ord, og stipendet utgjør nå 25 000 kr. I 2019 fikk HIFO tildelt nye stipendmidler fra Fritt Ord for perioden fram til 2024, noe styret er svært takknemlig for. HIFO mener prisen er et svært godt tiltak for å øke oppmerksomheten om historiefaget særlig blant unge historikere, og oppfordrer lokallag og institutter til å fortsette å nominere kandidater fra sine studentmiljø til prisen. Fra 2020 må prismottakeren publisere innen fem år etter prisutdelingen for å få utbetalt hele stipendet. Ved tildeling av prisen blir 15 000 kroner utbetalt; de resterende blir utbetalt når publiseringen er gjennomført og meldt til HIFO.

HIFOs Fritt Ord-stipend for innleverte mastergradsoppgaver i 2020 ble tildelt Mathias Hatleskog Tjønn, med masteroppgaven «The Persistence of Colonialism. A Century of Italo-Libyan Relationships and Their Influence on the Current European Migration Regime in the Mediterranean (1911–2017)», levert ved Universitetet i Oslo våren 2019. Juryen for HIFOs Fritt Ord-stipend 2020 besto av Eirik Brazier (Universitetet i Sørøst-Norge), Kari Aga Myklebost (UiT – Norges arktiske universitet) og Klaus Nathaus (Universitetet i Oslo). For juryens begrunnelse, se hifo.no.

Reisestipend

I 2020 ble det bestemt at reisestipendene skulle fordeles på flere søkere, men kun til utgifter til reise og overnatting. På grunn av den pågående pandemien og derav manglende søknader på reisestipend, valgte styret i 2020 å utsette reisestipendet for 2021 med seks måneder. Dette ble igjen lyst ut i mai, med søknadsfrist 15. juni. Kun tre søknader var registrert innen fristen.

Den ordinære søknadsfristen for søknader for 2022 opprettholdes med november 2021.

Nordisk samarbeid

Nordiska historikerkommittén (NHS)

Centre for Nordic Studies (CENS) har tatt på seg sekretariatsansvar for Den nordiske historikerkomiteen. Fra 2015 har komiteen også vært internasjonalt organisasjonsmedlem i CISH, som Nordic History Studies. I 2019 ble det bestemt at medlemsavgiften i CISH (650 euro per år) skulle betales av de nasjonale historikerforeningene på omgang, men dette har den danske nasjonale foreningen i 2020 vedtatt ikke å bidra til. Våren 2021 behandles spørsmålet også i de andre nasjonale foreningene. Fra HIFOs side er det satt av budsjettmidler til videre møter. Norske representanter i komiteen er fra høsten 2017 Ruth Hemstad, med Erik Opsahl som vara. I forbindelse med det nordiske møtet i Aalborg i 2017, innstiftet Den nordiske historikerkomiteen en nordisk historiebokpris. Prisen skal etter planen deles ut hvert 3.–4. år i forbindelse med historikermøtene, og formålet er å bidra til interesse rundt nordisk historie. I juryen sitter Peter Stadius, Hrefna Róbertsdóttir og Ruth Hemstad.

Nordiske historikermøter

Møtene arrangeres hvert 3.–4. år på omgang mellom historiemiljøene i de fem nordiske landene. I 2007 ble møtet avholdt i Reykjavik (Island), i 2011 ved Universitetet i Tromsø (Norge), i 2014 i Joensuu (Finland) og i 2017 i Aalborg (Danmark). Møtet skriver seg tilbake til 1905, og har tradisjonelt samlet mellom 300 og 500 historikere fra de fem nordiske landene.

Det 30. nordiske historikermøtet vil bli arrangert i Göteborg 8.–11. august 2022 (flyttet fra 2021 pga. koronasituasjonen). Temaet for konferansen er «Globalt och lokalt». Det åpnes for sesjonsforslag fra 15. september 2021. Informasjon om møtet vil bli lagt ut på HIFOs hjemmesider og finnes på <https://www.nhm2022.se/>.

Internasjonalt arbeid

Comité International des Sciences Historiques (CISH)

HIFO er medlem av Den internasjonale komiteen for historievitenskap, CISH, med det engelske navnet International Committee for Historical Sciences (ICHS). Organisasjonen ble dannet av representanter fra 19 land i Genève i 1926. I dag har CISH nasjonale komitéer i 55 land, 29 tematiske internasjonale organisasjoner og 5 internasjonale kommisjoner (Nordic History Studies ble godkjent som fullverdig internasjonalt organisasjonsmedlem i 2015). CISH sitt viktigste arrangement er Verdenshistoriekongressen, som arrangeres hvert femte år.

23rd International Congress of Historical Sciences i Poznan, Polen 2020/2022

Hovedarrangør for Verdenshistoriekongressen er Den internasjonale komiteen for historievitenskap (ICHS/CISH), der HIFO representerer Norge. I 2000 var Universitetet i Oslo vertskap, i 2005 Sydney og i 2010 Amsterdam. Verdenskongressen i 2015 ble holdt i universitetsbyen Jinan på Shandong-halvøya i Kina. Her ble Poznan i Polen valgt som vertskap for Verdenshistoriekongressen i 2020. Pga. koronakrisen ble kongressen først utsatt til 2021, men skal nå gjennomføres 21.–27. august 2022.

Det er én norsk sesjon som har blitt antatt: «The Industrial Revolution and the Rise of the Modern World: A New Environmental Perspective», v/Terje Tvedt, UiB. Det var også to sesjoner fra Sverige og

Danmark som ble antatt. Det ble åpnet for nye sesjonsforslag fra medlemsorganisasjonene våren 2021.

Det er et mål at HIFO skal være representert også på kommende kongresser og generalforsamlinger. Det ble gjennomført en todelt generalforsamling på Zoom 12. april og 11. mai 2021, der Jerusalem ble valgt til vertsby for neste kongress i 2026. Neste generalforsamling i regi av CISH blir avholdt i Tokyo i 2024.

Network of Concerned Historians

HIFO er engasjert i solidaritetsarbeid gjennom medlemskap i Network of Concerned Historians (NCH). NCH samler og offentliggjør informasjon om forfølgelse og sensur av historikere og samarbeider med menneskerettsorganisasjonen NEAR (Network for Education and Academic Rights). Lenker til disse organisasjonene er lagt ut på HIFOs nettsider, og organisasjonen har også bidratt til å spre informasjon om NCH gjennom medlemsbladet *Historikeren*.

HIFOs deltakelse i andre organer

Nasjonalt fagorgan for historie

HIFO har møterett og forslagsrett i Nasjonalt fagorgan for historie (tidligere Nasjonalt fagråd for historie). Styreleder deltok på møtet høsten 2020. Ny leder for fagorganet, Ola Teige, deltok i HIFO-styremøtet 22. april 2021 for at vi skulle bli bedre kjent.

Informasjon og referater fra møter i Nasjonalt fagorgan for historie publiseres fortløpende på nettsiden til Universitets- og høyskolerådet (UHR): <https://www.uhr.no/strategiske-enheter/fagstrategiske-enheter/uhr-humaniora/nasjonale-fagorganer-for-humaniora/>.

Norges kulturvernforbund

HIFO er medlem av paraplyorganisasjonen Norges kulturvernforbund. Kulturvernforbundet har 29 landsdekkende medlemsorganisasjoner med over 250 000 medlemmer. Synne Corell har vært nestleder i forbundets styre siden 2018. Gjennom Kulturvernforbundet har HIFO kontakt med blant annet Arkivforbundet, Landslaget for lokalhistorie, Slekt & Data og Slektshistorisk forening. Etter styrets oppfatning er samarbeidet med andre organisasjoner innenfor det materielle og immaterielle kulturvernfeltet viktig. Kontaktene innenfor Kulturvernforbundet bidrar også til å gjøre HIFO mer synlig.

HIFO leverte ikke et eget hørings svar til Museumsmeldingen (Meld. St. 23 (2020-2021) *Musea i samfunnet – Tillit, ting og tid*), men ga innspill til hørings svaret fra Kulturvernforbundet, som tok hensyn til våre synspunkter.

Når det gjelder Fullføringsreformen viste Kulturvernforbundet til – og støttet – HIFOs høringsinnspill.

DEL III: ARBEID RETTET MOT SKOLE OG LÆRERE I HISTORIE

Skoleseksjonen har i denne perioden bestått av Anne Kjersti Jacobsen (Hauger skole), Karsten Korbøl (UiO), Herdis Wiig (Edvard Munch vgs), Andreas Bagås Lien (Bjertnes vgs) og Geir Ove Halvorsen (Valle Hovin vgs.). Karsten Korbøl har vært ansatt i 20 prosent stilling som koordinator for Skoleseksjonens arbeid. Stillingen er finansiert av Stiftelsen Fritt Ord. Skoleseksjonen har hatt jevnlig møter i perioden.

HIFOs historiekonkurranse «Min familie i historien»

Arbeidet med historiekonkurransen for skoleelever er skoleseksjonens viktigste oppgave. Arbeidet har i første rekke bestått i å utforme og promotere konkurransen, veilede lærere og elever samt praktiske oppgaver i forbindelse med juryering og premiering. Historiekonkurransen «Min familie i historien» er innarbeidet på mange skoler, temaet treffer godt også med tanke på de nye læreplanene. Åpenheten gjør det lett for elevene å arbeide med en besvarelse etter egne interesser og ønsker. Skoleseksjonen ønsker at så mange lærere som mulig bruker konkurransen som en del av sin undervisning, og dette er trolig lettere å få til dersom temaet er det samme over tid. Det gir forutsigbarhet og gir lærere mulighet til å legge konkurransen inn i årsplan.

Juryen i «Min familie i historien» besto av Berit Lundberg (Dokka vgs), Anne Kjersti Jacobsen (skole-HIFO) og Ketil Knutsen (UiO). I alt deltok 782 elever. Vinneren i klassen for ungdomsskolen ble Andrea Sivertzen-Oksmo (Kråkerøy ungdomsskole). I klassen for videregående skole vant Benedikte Bitnes (Sandnes videregående skole). Alle prisvinnerne fikk penge- og bokpremie, samt invitasjon til å delta på EUSTORYs Next Generation Summit i digital form. Alle deltakere fikk diplom.

Historiekonkurransen i 2020/2021 har igjen tittelen «Min familie i historien». I alt har 1014 elever deltatt med sine bidrag. Vinnerne ble kåret i mai 2021.

Seminar og etterutdanningstilbud for historielærere

HIFO skole pleier hvert år å arrangere et etterutdanningsseminar for historielærere. På grunn av korona var det ikke praktisk mulig å gjennomføre i år. HIFO skole har opprettet sin egen Youtube-kanal (<https://www.youtube.com/channel/UCBM3qcYDmXr6mkTJYZGhRmA>), og publisert flere filmer som skal støtte lærerne i arbeidet med historiekonkurransen. Vi håper å kunne arrangere et fysisk seminar høsten 2021, og program vil foreligge ved skolestart.

Annen aktivitet

HIFO skole har også engasjert seg i skolepolitiske saker sammen med HIFO-styret. Det har vært spesielt viktig å fremme organisasjonens oppfatninger i to viktige skolepolitiske høringer. HIFO sendte inn høringssvar på vegne av skoleseksjonen til høringen etter Liedutvalgets utredning, NOU 2019:25 *Med rett til å mestre*. Vårt hovedbudskap var her et forsvar for historiefaget og de andre humanistiske fagenes plass i en reformert videregående skole.

I forlengelsen av dette ble det viktig å fremme HIFOs oppfatninger om Stortingsmelding 21 *Fullføringsreformen – med åpne dører til verden og fremtiden*. Det har blitt skrevet åpent brev til kunnskapsminister Guri Melby og vi har deltatt i Stortingets høring om meldingen. HIFO er spesielt kritisk til tankene om fag- og timefordelingen og mulighetene for at historie ikke lenger vil være et obligatorisk fag i videregående studiespesialisering. HIFO skole vil fortsette å følge opp denne saken i samarbeid med HIFOs styre.

HIFO-styret
22.8.2021